

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

R. VIII:2010

Data odczytu: 20.1.2010

Nr 3 (232)

Data wydania: 20.1.2010

792. spotkanie

Henryk Rybarczyk

Doktor Dobrosław Julian Wyrwicki

(ur. 25 stycznia 1900 w Pabianicach, zm. 15 marca 1986 w Żelicach – doktor wszech nauk medycznych (doctor medicinae universae) ginekolog, położnik.

Dr Dobrosław Julian Wyrwicki urodził się 25 stycznia 1900 r. w rodzinie mieszczańskiej, w Pabianicach. Tam też pobierał naukę w Szkole Wyższej Realnej. W 1914 r. był świadkiem bitwy niemiecko-rosyjskiej o miasto Łódź. Wśród poległych około 45 żołnierzy obu stron, jak pisze w swoich wspomnieniach Dobrosław Wyrwicki, dostrzegł książeczki do nabożeństwa napisane w języku polskim. To wydarzenie uświadomiło mu tragedię rozbiorów Polski, kiedy to Polacy byli zmuszeni do walki z Polakami na przeciwnych frontach. Cztery lata później, 12 listopada 1918 r., wraz z szkolnymi kolegami – harcerzami brał udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich na dworcu kolejowych w Pabianicach.

Po zdaniu matury (z odznaczeniem) w 1919 podjął studia medyczne na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Wiosną 1920 w porozumieniu z Oddziałem Związku Zachodniego brał udział w akcji plebiscytowej na Śląsku w rejonie Kluczbork-Byczyna.

Jako wolontariusz uczył języka polskiego i historii Polski. Angażował się również przy przetrzucaniu broni dla powstańców przez granicę niemiecko-austriacką. W lipcu 1920 r. wstąpił do Wojska Polskiego i został przydzielony jako sanitariusz do szpitala polowego nr 507 w 212 Dywizji Piechoty Podhalańskiej. Wraz ze szpitalem polowym przeszedł szlak bojowy z okolic Kocka do Białegostoku, i dalej przez Grodno do Oszmian. Po podpisaniu rozejmu polsko-radzieckiego w Rydze wrócił wraz ze szpitalem wojskowym przez Warszawę, Kraków, Suchą Beskidzką do Jordanowa. W lutym 1921 został zwolniony z wojska i wrócił do Poznania, gdzie prof. dr Adam Wrzosek przyjął go w grono studentów medycyny zaliczając mu jeden rok studiów – indeks nr 636. W czerwcu 1925 w auli Uniwersytetu Poznańskiego otrzymał dyplom Doctor Medicinae Universae.

Od października 1925 do 31 marca 1930 specjalizował się w Wojewódzkiej Uniwersyteckiej Klinice dla Kobiet w Poznaniu przy ul. Polnej, zapoznając się również z rentgenologią i radioterapią. W 1930 już jako lekarz ginekologii i położnictwa, osiedlił się w Grudziądzu, gdzie utworzył prywatną Klinikę Położniczą. W tym też okresie ożenił się z Agnieszką z domu Wygocką. W 1939 r. jako porucznik-lekarz został powołany do 16 Dywizji Artylerii Ciężkiej.

[16 Dywizjon Artylerii Ciężkiej został utworzony na podstawie rozkazu Ministra Spraw Wojskowych z 30 grudnia 1938. Zrealizowano go, przydzielając dywizjon z 8 Pułku Artylerii Ciężkiej z Torunia i przenosząc go do koszar przy placu ćwiczeń w Grupie. Dywizjon osiągnął zdolność bojową w maju 1939. Był organiczną jednostką artylerii 16 Pomorskiej Dywizji Piechoty. W kampanii wrześniowej 1939 walczył w składzie macierzystej dywizji (Armia "Pomorze")].

Ranny w bitwie pod Kutnem dostał się do niewoli niemieckiej, w której przebywał do 7 lutego 1945 (Oflag II D na Pomorzu). W okresie od listopada 1942 do września 1943 prze-

bywał w obozie radzieckich jeńców wojennych świadcząc tam opiekę lekarską. W obozie tym zachorował na tyfus. Tymczasem Klinikę Położniczą w Grudziądzu zajęli Niemcy, a żonę wraz z trojgiem dzieci przenieśli na strych budynku kliniki, odcinając dopływ elektryczności, gazu i centralnego ogrzewania.

Po powrocie z niewoli i odnalezieniu rodziny wrócił w lipcu 1945 do zniszczonego Grudziądza, a jego Klinikę przejęła z kolei komunistyczna władza i zamieniła ją na mieszkania lokatorskie. Dr Dobrosław Wyrwicki rozpoczął pracę lekarską w Ubezpieczalni Społecznej oraz w Szpitalu Miejskim w Grudziądzu, gdzie zorganizował Oddział Ginekologiczny, którego był ordynatorem. Zajmował się również przez 14 lat rentgenoterapią odnosząc znaczące sukcesy w leczeniu raka u kobiet. Akta tego odcinka jego pracy (opisy 1727 historii chorób i technicznych parametrów naświetlań) zaginęły w czasie późniejszego remontu szpitala. W 1960 r. dr Dobrosław Wyrwicki został zwolniony ze Szpitala Miejskiego w Grudziądzu z powodu nie wykonywania ustawy z 1956 dopuszczającej przerywanie ciąży „na życzenie kobiet”. Do 1974 pracował w Poradni dla Kobiet oraz przyjmował i leczył pacjentki w prywatnym gabinecie. W 1967 wygłosił w miejscowym kościele prelekcję dla młodych małżeństw na temat szkodliwości przerywania ciąży, za co Kolegium Administracyjne w Grudziądzu skazało go na karę grzywny 3000 zł.

W 1976 r. Aula Uniwersytetu Poznańskiego była świadkiem uroczystości odnowienia po 50 latach dyplomów lekarskich dla kilkunastu żyjących lekarzy, którzy ukończyli nauki medyczne w roku akademickim 1925/26 (w 1921 wydział rozpoczęło 1331 studentów).

„Szczytne przyrzeczenie zawarte w tzw. przysiędze Hipokratesa zachowaliśmy nie roniąc ni jednego momentu przez całe pięćdziesiąt lat”. Szczególnie jak podkreślił dr Dobrosław Wyrwicki „nie robić lekkomyślnie przerywań ciąży uczulić się na nakazy etyki lekarskiej i pamiętać, że aegrotus – res sacra (chory – rzecz święta)”. W swoich wspomnieniach napisał „ciąży nie przerywałem, z czego jesteście zadowoleni ja - i moja żona”.

Po śmierci żony Agnieszki przeniósł się z Grudziądza do syna Franciszka zamieszkałego w Żelicach koło Wągrowca. Dr Dobrosław Julian Wyrwicki zmarł 15 marca 1986 w Żelicach i został pochowany obok swojej żony na cmentarzu w Grudziądzu.

Bibliografia.

- „Tydzień” 18 wrzesień 1979 nr 46/321/rok VII (1979). Marcin Bajerowicz; Grażyna Banaszekiewicz; Wiesława Błażewicz. Poznań Poznańskie Wydawnictwo Prasowe „PRASA-KSIĄŻKA-RUCH”.
- .Archiwum rodzinne rodziny Wyrwickich” Syn Dobrosława Franciszek Wyrwicki.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.